

Financuar
nga Bashkimi Evropian
dhe Këshilli i Evropës

COUNCIL OF EUROPE

Zbatohet
nga Këshilli i Evropës

INSTITUTI I SHËNDETIT PUBLIK

ÇHEDUTNO INFORMACIONI VASH COVID-19

ÇHEDUTNO INFORMACIONI VASH

COVID-19

O ANDER

1. UNDÄRA	5
2. PUCHIPE THAJ ANGLADIPE MAJ BUT KAJ Kerdion Ando NASAVLIPE COVID-19.....	7
3. SIMPTOMIA	9
4. METODA TRANSMETIMI INFEKSIONESKO KATAR COVID-19.....	10
5. O THANA THAJ HIŽENA	14
6. ŽIVUTRE	15
7. ACHIPE, DIAGNOSTIKIMI THAJ SASTJARIFE.....	16
8. REKOMANDIMJA DROMJALENGE	20
9. KHAMNIPE	22
10. MASE TO ZORALIPE NINKERIPESKO TO THANA GRANICJAKE.....	23
11. VASH DIZUTNENGE	24
12. VASH BIZNESENGE	27
13. VASH BUTJARENGE TI ADMINISTRATA PUBLIKO	31
14. VASH BUTJARNENGE TO SEKTORI PRIVATI	32

UNDĀRA

informacia : www.coronavirus.al/keshilla

- Len telefoni 127 kana isi tumen has, temperatura ja pharipe to ogi thaj keren raportimi i storia e nashipenge se phirdjen to agora vaxtja .
- Thoven but fora o vasta panesasr em sapuncha thaj pachisqeren olen morimjancar hem alkolesar
- Kana hasana ja chikinena, ucharen tumaro muj thaj i nak kunesar ja sirbetka lilaki. Chuvjen jekhforaste i lilaki sirbetka to bunište thaj sorâ thoven tumare vasta
- Ma beshen but pashek save ženesar ka isiles temperature ami has.
- Astaren jekh distance kaj rodiol-jekh metri-katar vavera manuša, specialo kana hasana ja chikinena ja isilen treske, soske virusi arakhadiol to ulavipe qhungaresko em šaj te kerdiol transmetimi maškar to ogi distanciaki maj pashek.
- Beshen dur kato foro e živutrenge to thana kaj isilen Koronavirus em ma te ovel tumen kontaktia živutrencar ja thana kaj isine živutre.
- Ma han produktia e masesko kerdo ja ni kerdo but. O mas, o thut ni kerdo ami o trupo e živutrengeo trubul te dikhjol shukar, trubul te les sheja brakhipeske ti metoda kaj te oves dur kato medhalipe.
- dromarne kaj isine len kontaktia ti sura konfirme ja ekspozimi direkno to jekh phirajpe infeksioni trubul te chuvion to dikhipe jatrosaripesko. Kontaktia opre trasornesar trubul ma te len droma kana isi ti perioda inkubacioni dzikaj to 14 divesa.
- Organizata Sundaleski to Sastipe del rekomandimi te astaren jekh maska numaj se dyšsynyr se šaj te oven infektome

katar Koronavirus nevo em isi tumen simtomja akhall sar has, chikinena ja se dikhena kanek manush kaj dyšynyr to infekzioni Koronavirus nevo(agoro drom andi Kina em simtomja ogeske). Astaripe maska ažutinel kaj ma te phiradion tikine qhungara thaj maškar lende to virusi, ama trubul te kolavdol em to regule vavera sar hidzena nemjaki em vastengi. Na mangion maske oprapeste.

- Thoven o vasta: palal o has ja chikinipe; kana dikhas o nasavle manusha, to kerdipe em palal kerdipe habesko; anglal se te han; palal se te dzan ti tualeta; palal kerdipe save butja; palal astaripe živutrenge.

PUCHIPE THAJ ANGLADIPE MAJ BUT KAJ KERDION ANDO NASAVLIPE COVID-19

Informacia:<http://www.ishp.gov.al/pyetje-dhe-pergjigje-te-shpeshta-virusi-dhe-semundja-nga-covid-19/>

So isi Koronavirus?

Koronavirusja(COV) isi jek bari familja virusencar kaj phiraven nasavlipe katar to maj kovle thaj to odole phare. Ole isi phirade to but soj živutre em kanek fora keren evolucioni, keren transmetimi, infektonen manusha em maj palal phiradiol maškar lende. Koronavirusja manushengi undilo identifikimi to jekhto fora to berš 1960 thaj dzikaj to berš 2019 avionsas 6 asafqe katar 4 ačarutne sar: 229E (alpha coronavirus), NL63 (alpha coronavirus, OC43 (beta coronavirus) thaj HKU1 (beta coronavirus)

To šeliberš 21 duj koronavirusja to patoženiko sar SARS – COV kaj kerel Sindroma to ogi Akute phari sar MERS – CoV kaj keren Sindroma ogi e Maškarutne Bijandipeslko undile transmetimi katar rezervorja e živutrenge sar : jekh katar soji e macçenge bilache em o stir to manusha, ker kerde epidemia sundaleski to nasavlipe em mulipe maj opre.

Koronavirus nevo COVID-19

To 31 dicembri 2019, isine sure pneumonia ando Wuhan, gav Hubei, Kina kaj maj but lender keren sas raportimi ekspozimi to jekh foro baro produktja e derjavake kaj bichendonas but soja e živutrenge živde. Detalja akana sikaven kaj 2019 – CoV isi holožia to save amino acide to SARS – CoV em šaj te dikhjol sar receptori ACE2. Da to 11 Febrari 2020 nasavlipe kerdo katar akava virusi anavdo sar COVID-19 (CO- phandioli to Koronavirus; VI- phandioli to Virus; D-phandioli to nasavlipe; thaj '19 isi o berš) thaj o virusi anavdisajlo SARS-CoV-2.

Katar ravel Koronavirusi?

Koronavirus phirel to živutre, thaj to save koronavirusja isilen zor kaj te keren transmetimi katar živutre to manush. Akana isi çaçe kaj koronavirus ovel transmetimi em katar o manush to manush.

SIMPTOMIA

Save isi simptomia to jekh manush infektome and-0 koronavirus ?

Simptomja isi umllade katar virusi, ama simadja maj but chuvion simptomja to aparati ogirjako: treske, has, lelipe ogi em pharipe to ogi. To suro pharo, infeksioni šaj te kerel pneumonia, sindroma phari to respiracioni akuta, insuficienca to gud, em vash mulipe.

Kozom trašorno isi virusi nevo ?

Akhall sar nasavlpe vavera to ogi dromeske, infeksioni nevo katar COVID-19 šaj te kerel simptomja kovle sar shudripe, dukh to korlo, has thaj treske, ja simptoma maj phari sar pnemonia thaj pharipe to ogi. Kanek fora šaj te ovel mulipesar.

Manusha maj tene to forme phare isi o phure thaj odole nasavlipesar kaj isilen, akhall sar diabeti em nasavlpe ilesko.

Kavo isi vaveripo maškar simptomja to gripi, jekh shudripe normali thaj Koronavirusi nevo?

Simptomja isi jekh soji em kerde katar has, treske, shudripe. Sar te ovel, ole kerdion katar virusja vaverinde, daonqi, to suro dyshinimjancar vash Koronavirus, isi mangipe kaj te kerdion testia loboratiko kaj te ovel konfirma diagnoza.

Kozom vaxt lel inkubacioni?

O vaxt and-0 inkubacioni nikavel o vaxt maškar infeksioni em evaluinžipe to simptomja kliniko. Akana isi moldipe kaj vaverindiol maškar 2 em 11 divesa, žikaj to 14 divesa.

METODA TRANSMETIMI INFEKSIONESKO KATAR COVID-19

Šaj te ovel transmetimi Koronavirusja thaj Koronavirusja neve katar jekh manush to vaver manush?

- Va, save koronavirusja šaj te ovel transmetimi kato jekh manush to vaver, maj but ovel palal kontakti pashek to jekh pacienti infektome, misalaje maškar žene familjake ja to jekh than brakhipe sastipesko.
- Koronavirusi nevo, godorvalo to nasavlipe to COVID-19 sar šaj te kerel transmetimi katar jekh manush to vaver maškar kontakti pashek to jekh suro infektome.

Sar ovel transmetimi Koronavirus nevo katar jekh manush to vaver?

Koronavirus nevo isi jekh virusi to drom to ogi kaj phiradiol maškar kontakti pashek to jekh manush nasavlo. Metode jekhto to phirajpe katar jekh manush infektome isi katar:

- qhungaripe, has thaj chikinipe
- kontaktia personalno direkno
- vasta, misalaje kaj astares vasta bi thovde, o muj, i nak ja jakha
- to kanek fora, infeksioni šaj te ovel maškar kontaminimi fekalno
- but fora o nasavlipe to ogi na ovel transmetimi hamjasar, kaj to savo suro trubul te dikhjol me te respektondiol lache praktike hiženake thaj te mukes o kontakti maškar habe bi kerdo thaj odole qeravde.

So isi "kontakti pashek" ?

Katar ECDS "kontakti pashek" haljol :

- Savo manush kaj živel jekhto kher
- Savo manush kaj isiles kontakti jekhforaste to jekh suro ja to panja trupeske ja monstre laboratiko
- Savo butjarno sastipesko kaj denas direkno servici dikhat sastipesko to pacientja kaj isilen covid-19, kerdas buti butjarencar sastipeske kaj isi infektome to covid-19
- Save manusha kaj kerde vizita pacientja, ja beshle to jekhto than to dikhat sastipesko kaj o suro isine to procedure kaj nikavel aerosoli.
- Savo manush kaj kerel buti pashek ja isine to jekhto than phanlo sar klasa andi shkolla pacientesar to covid-19
- savo manush kaj bešlo 2 metria dur katar suro, savo than kaj na isi vakerdo maj opre to savo soji vaxtesko
- Savo manush kaj phirdas eksajekh pacientesar ja maj but pacientja to covid-19 to sare soji vordonesko.
- Manusha kaj phirena to urjalldo to jekhto than ja to duj thana beshimjaske anglal em palal jekh suro dyshynime ja konfirme to Covid-19 ; odole kaj dikhena les thaj žene grupesko kaj dene servici to seksioni urjalldesko kaj isine beshlo o "sura" isiles jekh simptomatologia phari ja phirdas andre to urjalldo, kaj sikavel ekspozimi maj baro to pasažerja, trubull te ovel konsiderimi sar kontakti pashek to sare pasažerja kaj beshle to jekhto seksioni ando urjalldo ja t osaro urjalldo.

Sar te dikhas "kontakti pashek" to jekh suro konfirme to COVID-19 ?

Savo manush kaj kerel raportimi pash NJVKSH-ja jekhforaste, thaj maj palal, katar NJVKSH ja andi ISHP to formulari investigimi. Akija procedura trubul te kerdiol jekhforaste andre to 24 sahatja.

Kozom chabuk te ovel, NJVKSH ti kolaboracia ti ISHP, shirdel to identifikimi to manusha kaj isinelen jekhto ekspozimi sar suro dyshynmjancar ja šaipe hem subjektia kaj isine len kontaktia pashek to suro ti perioda lesko simptomatiko ja thaj anglal niklovipte to simadi kliniko.

To užaripe to konfirmimi to suro, soske nanaj duslipe žikaj akana to phandipe akale nasavlipesar save kontaktia trubul te astardiol to korkoro-karantina em palal to suro konfirme, kontaktia veshen to korkoro-karantimi ja to jekh than specialo sar karantina kaj te ovel siguro lengo duripe socialno kaj keren implementimi regule karantinake.

Kon šaj te ovel infektimi katar Koronavirus nevo ?

Manusha kaj živden ja phirde to zone infektome katar Koronavirus nevo šaj te ovel trasope infeksioni. Aktualno, Koronavirusi nevo phirel andi Kina kaj ovel raportimi to gin baro e surenge. To vavera thema, but sura raporitme to agora vaxtja žele andi Kina. Hanik sura vavera undile to odole kaj živde ja kerde kolaboracia pashek manushencar infektome andi Kina. Akhall isi but thema kaj isi phiripe komunitari sar Korea Tele-sundaleski, Hong Kong, Japonia, Tailanda, sar thaj agora vaxtja andi Italia.

Šaj te phiradiol infeksioni katar Koronavirus nevo to jekh suro kaj nanaj simptoa (suro asimptomatiko)?

Katar detaljia kaj isi akana, manusha simptomatia isi grupo problemesko kaj phiradiol virusi. OBSH konsiderigel sar hanik fora oven infeksioni katar Koronavirusi anglal se te niklol simptome em kaj akava shansi isi.

A isi chache kaj Koronavirusi nevo šaj te kardiol transmetimi mashkar kontakti to sastruna ja doreze astarimjaske ando autobusi kaj isinam pashek to jekh manush kaj hasalla ?

Andi baza informaciake, konsideringiol bi kerdi kaj jekh infeksioni te lelepes mashkar sastruna ja doreze astarimjaske ando autobus. Katar vaver musik, aktualno isinam mashkar sezono to gripi. Daonchi, se niklol simptome akhall sar treske, has, dukh ando korlo, dukh to

shorothaj, specialo, pharipe ando ogi, trubull te keren konsultimi to doktori tumaro. Sar te ovel, kaj te achel infeksioni, hem infeksionia to ogi, isi praktika shukar kaj te thoven tumare vasta but fora em godjasar kana te astaren objektia em thana kaj isi mellale anglal se te astaren tumaro muj.

A isi profesionistja dikhat sastipesko ando traso kaj te ovel infektimi katar Koronavirus nevo?

Va, akava grupo profesionistja isi to traso, soske ole peren to kontakti to pacientja maj but fora se vavera manusha. Organizata sundaleski to sastipe kerel rekomandimi kaj profesionistja to dikhat sastipesko kerel implementimi mase kaj trubul te achen o ninkeripe to infeksionia ženeralno thaj infeksionia to ogi.

O THANA THAJ HIŽENA

Save isi regule to dezinefektmi / thovipe e vastenge?

Thovipe e vastenge thaj dezinefektimi isi klidi achipengo to infeksioni. Trubull te thoven tumare vasta but fora thaj sapunesar hem pani to 20 sekonde. Se sapuni thaj pani na ne, šaj te len hem jekh solucioni alkolesar(kaj te ovel les pash 60% alkoli).

Kozom vaxt beshel Koronavirus andi phuv?

Anglal informacia sikavel kaj virusi šaj te živel to save sahatia, em soske is idaha studimi. Te les maj but dezinefektmi šaj te mudarel virusi thaj šaj te acharel kaj o manusha te len infektimi, misalaje dezinefektantia isilen 75% alkoli (etnaol) ja 1% baza klori.

Isi siguro lelipa pako katar Kina ja vavera thana kaj isi identifikome virusi?

VA, isi siguro. OBSH deklarinja kaj manusha lena pako na isi to traso te peren to kontakti vaš Koronavirusi nevo, soske ov isi to sare thana to ucho vaxt.

Šaj te oven infektimi o manusha to koronavirusi nevo, katar o živutre?

Investigimja detajencar arakhle kaj, andi Kina to 2002, SARS-COV undilo transmetimi katar o macqe to manusha thaj, to bersh 2012 andi Arabia Saudite, MERS-COV katar gamilja to manusha. Hem sistemi dikhipesko lachirindiol to saro sundal, šaj te oven identifkimi maj but koronavirusja. Informacia to živutre ando koronavirus nevo na isi identifkome daha. Isi šaipe kaj o suro jekhto manushesko andi Kina avel katar jekh grupo živutrenge.

Šaj te ovas infektimi katar o živutre kaj man isiman?

NA, žikaj akana na ne ni jekh prova saincaki kaj živutre khereske, sar žukel thaj mača, isilen virusi ami šaj te phiraven la. Ama, ovel rekomandimi kaj te thoven tumare vasta but fora panesar hem sapuni ja len solucioni baza alkolosar palal kontakti živutrencar.

Isi šaipe kaj anlipe e živutrenge ja produktia lenge katar Kina?

Sostar kaj isi save nasavlpe naklovesar to živutre andi Kina, numaj save živutre živde thaj produktia živutrenge bi kerde isilen autorizimi kaj te anen len andi Ekhutni Evropa katar Kina. Nanaj ni jekh prova kaj kanek katar o živutre, ami produktia živutrenge, autorizjasar kaj te žiren andi Ekhutni Evropa isilen traso sastipesko to dizutne EKHE-ake sostar to SARS-COV-2 andi Kina.

Isi šaipe kaj te anas produktia hamjaske katar Kina?

Akhall sar anlipe e živutrenge ami produktja lenge, sostar kati situacia sastipesko to živutre andi Kina, numaj save produktia hamjaske živutrenge isi autorizjasar kaj te anen len andi EKHE katar Kina, kondicia kaj ole phenerena o rodipa phare sastipeske thaj isi ninkerde.

To jekho godi, phirdjale kaj žiren andi phuv doganiaki ti EKHE, na isi permisja kaj te astaren to lengo than mas, produkti maseske, thut ja produktia thuteske.

ACHIPE, DIAGNOSTIKIMI THAJ SASTJARIFE

Sar te brakhinas amen katar Koronavirus nevo?

- Koronavirus kerel simptomia tipi respiratiri. Maj tele ka dikhen save rekomandimia:
- Thoven tumare vasta panesar thaj sapuni em pachaskeren len morimjancar alkolesar:
- Kana hasan ami chikinena, ucharen tumaro muj thaj i nak kunesar ja sirbetka lilaki. Chuven jekhforaste i sirbetka lilaki to bunishte em sora thoven o vasta;
- Beshen dur to kontaktia savorencar kaj isiles temperatura thaj has;
- astaren jekh distanca kaj mangiol- to pash jekh metri- katar manusha vavera, specialo kana ole hasana ja chikinena ja isilen treske, soske virusi isi andre to qhungara em šaj te kerel transmetimi mashkar ogi ti distanca maj pashek.
- Žan to doktori se isitumen has, temperatura ja pharipe to ogi thaj keren raportimi historia e phiripengo se nashlen kanek thane to agora vaxtja.
- Ma te ovel tumen kontaktia to foro e živutrengo živde o thana kaj isi Koronavirus em achen kontaktia bi brakhipe to živutre živde ja thana kaj isi to kontaktia živutrencar;
- ma keren konsumimi produktia e masesqe bi qerade ja biqerade but. O mas, thut bi kerdo ja organia e živutrengo trubull te dikhen godjasar, len chumunia brakhipeske ti metoda kaj te nashel kontaminimi.
- Dromjale kaj isilen kontaktia to suro konfirme ja ekspozimi direkno to jekh thavdipe šaipesar to infeksioni trubul te chuvion to dikhipe medikalo. Kontaktia trasesar opre trubul ma te žan dromeske to vaxt inkubacioni to 14 divesa.

- Ma bisteren kaj save problemja nasavlípe respiratorenge thaj Koronavirus nevo šaj te ovel jekh olendar. Se isitumen simptomia kovle thaj na isilenas andi Kina to agora vaxtja, beshen khere dzikaj simptomia te kovlarjon ma te keren o mase hiženiaje, kaj žirel hižena e vastenge thaj odija respiratorka.

Ovel transmetimi virusi mashkar o drom hamjasko ?

But fora o nasavlípe respiratorjako na oven transmetimi to xabe, em kaj trubul te keren respekti shukar praktike ti hižena em te oven dur kato kontaktia mashkar xabe bi kerdo thaj odova cherado.

Trubul te astarav maska brakhinipeske ?

Organizata Sundaleski to Sastipe kerel rekomandimi kaj te astaren jekh maska numaj se isitumen dyšynipe se šaj te oven infektome to Koronavirus nevo thaj isitumen simptome akhall sar has, chikinipe ja isinen to brakhipe to jekh manush kaj dyšynyr to infeksioni Koronavirusi nevi(agoro drom andi Kina thaj simptome to ogi). Chuvipe maska ažutinel kaj ma te phiradion o cifle thaj mashkar lende to virusi, ama trubul te kolavdiol thaj mase vavera hiženake respiratorjako thaj to vasta. Na mangiolpes kaj te astaren maske to jekh vaver(oprapeste).

Sar duhet te chuvav em te nikava i maska?

Akhal trubul te keren:

1. anglal se te chuven i maska, thoven tumare vasta sapunesasr thaj pani ja to jekh solucioni baza alkolesar.
2. Ucharen o muj thaj i nak maskasar, sigurinen kaj te dikhjöl shukar tumare moste.
3. Ma astaren i maska kana chuvena la, se astarena la thoven tumare vasta.
4. Kana i maska suslola ja kovlola katar o suslípe, vaverinen la to jekh nevi thaj ma chuven la palem tumare moste; ole isi maske kaj chuven tumare moste jekh fora.

5. Nikaven i maska, thaj astaren la kati llastika thaj ma astaren la anglal;
6. Chujen la jekhforaste ti jekh çanta phanli em thoven o vasta.

Kana jekh suro anavdol konfirme to Koronavirus nevo?

Kana ov isi rezultu pozitivu to tstimi ti metoda molekuljaki to 2019-COV

So trubul te keres kana dyšynyr to jekh suro Koronavirus nevo?

To konteksti nklipesko to jekh aženti infektivo, kaj na aviol shukar metoda transmetimi direkno katar o manush to manush thaj o trasno epidemiako thaj bioložiko, to savo suro dyšynimjancar trubul te phirel sar isi procedura ženeralo bazime to thami 15/2016 to nasavlipe infektivo.

Sare doktorja to centre sastipeske kaj dikhen pacientja kaj dyšynyr se is infektome to Koronavirus nevo, trubul te keren noticia palal to thami 15/2016 thaj kontaktimi doktori infeksionisti sar thaj Centra themeski Urženca Sastipeski/ Tel 127, se o suro trubul te pašlol ami na ando spitali.

Se pacienti kerel kontakti sistemi to dikhipre jekhto sastipesko (doktori lesko ti familja, Centra themeski Urženca Sastipeski 127), delpes undaripe kaj ma te žan jekhforaste andi urženca, ama te keren organizimi lesko dikhipre to mase angla brakhipeske, ti metoda kaj ma te ovel les kontakti to pacientja vavera, thaj em kaj nanaj simadi to favoro transmetimi katar manush to manush.

Isi vaksina to akava soji nevo Koronavirusi?

Kana jekh nasavlipe isi nevo, nanaj vaksina leske, thaj trubull save bersha kozom te niklol jekh vaksina nevi.

A isi sastjaripe to COVID-19 ?

Akualno nanaj ni jekh sastjaripe specifiko to nasavlipe kerdo katar koronavirus. Hem sar, but katar simptomia šaj te sastjaron umbladipe ti situacia kliniko to pacienti. Dikhipre phikopesar šaj te ovel efektivo. Phirel studimi ti terapia specifiko

Śaj te ovel antibiotiqi sastimjange kaj te achel infeksioni nevo Koronavirus?

NA, antibiotiqia nanaj efektivo mamuj virusja, ama keren funksioni numaj mamuj infeksionia bakteriake.

REKOMANDIMJA DROMJALENGE

So rekomandimi delpes dromjalenge?

Ovel rekomandimi kaj te ispelen tumaro phiripe kaj na mangion pes to zone trasesar andi Kina. Zone trasesar andi Kina šaj te arakhen len to interneti i cham OBSH-aki.

Se žana andi Kina, to thana trasesar, ovel rekomandimi kaj te keren vaksinimi mamuj gripi vaxtesko duj kurqe anglal nashipesko. Vaksinimi to gripi duj kurqe anglal te nashen isi kerdo kaj te ovel maj kovlo diagnosa em menažimi e surengo dyšynimjancar, thaj te ovel ti godi simptomja jekh soji mashkar koronavirusi hem gripi, kaj te nashasqeres eksa-živdipe to duj virusja to jekhto organizmi thaj kaj te tiknarel žirdipe ti luvni urgjenciaki vash komplikimi katar gripi.

Rekomandimi ovel thaj kaj ma te žan to foro produktenge hamjaske taze thaj živutre živde, ma astaren kontakti manushencar kaj isilen simptome to ogi em te thoven o vasta but fora.

Se jekh manush evaluinžel simptoma to ogi (has, dukh to korlo, pharipe ogi) manusha kaj to 14 divesa agora, žirde andi Albanija soske beshle to zone andi Kina kaj isi astarti andi Epidemia, sar isi identifikome katar Organizacia Sundaleski to Sastipe akale manusha trubul te oven korkore-ninkerde thaj korkore-karantinime.

Se simptomja to ogi (treske, has, dukh to korlo, pharipe to ogi) ovenas to duj kurqe palal cheveripe katar zone traso:

- keren kontakti o gin telefono bi lovengo ti urženca Themeski 127
- urjarel jekh maska kiruržiaki se isinen to kontakti to manusha vavera
- thoven tumare vasta

So trubul te keren se to agora vaxtja beshel to zone traso?

Manusha cheverde andi Albanija, kana beshle to zone Kiniake astarde katar epidemia, to 14 divesa agora vash informacie maj but keren kontakti pash Instituti to Sastipe Publiko.

Kozom ka phirel akava pharipe epidemiko?

Aktualno nashti te godjardol kozom ka phirel akava pharipe epidemiko katar Koronavirusi nevo thaj sar ka evaluinžol. Isi jekh virusi nevo thaj achion but biduslipe. Misalaqe, na žaniol se transmetimi ka teliol ando nilaj, sar dikhjol to gripi vaxtesko.

KHAMNIPE

Isi kanek traso to žuvla khamne maj opre kaj te evaluinžol forme phare to COVID-19?

Nanaj detalja saincake to xacaripe e žuvlence ando virusi. To khamnipe žiren vaveripe to sistemi imunitari kaj šaj te vazden o traso to lelipe infeksionia ando ogi, thaj vi ole katar Koronavirusi. Numaj akalatar, žuvla khamne šaj te sikaven jekh traso to evaluinžipe ti jekh forma phari to infeksionia to ogi.

Sar te ovel, phando to transmetimi to COVID-19 thaj to žuvla khamne, ovel rekomandimi te len aktivitetja normalno achipeske kaj te telaren o traso infeksioni, sar is ithovipe o vasta thaj te beshen dur katar to kontaktia but manushencar

MASE TO ZORALIPE NINKERIPESKO TO THANA GRANICJAKE

Informacia:<https://infocoronavirus2019.al/kontrolli-ne-pikat-kufitare-urgjenca-mjekesore/>

Instituti Sastipesko Publiko to Koordinimi to Inspektoriati Themesko Sastipe, Autoriteti Porti ando Durrsi thaj Operatori Sastipesko kerde to implementimi lista e puchipenge to ninkeripe e dromjalenge to sure dyśynimjancar to nasavlipe infektivo (kaj te ovel evidentimi COVID-19) vash save thana granicjake to sare nivelja phuvjake, derjav thaj transiti, ama thaj detaljia kliniko to infeksioni respiratori ami smadi kliniko to astaripe temperatura thaj shill.

Lekhisajlo prokolli ando nasavlipe kerdo katar COVID-19 thaj regule hem notifikimja thaj kolavde to sure dyśynimjancar ando urjaldo, aeroporti, porti, thana granicjake andi phuv kaj kerel adaptimi odija SARS-i, sar thaj manualja vavera.

To sare thana granicake andi phuv thaj derjav, rodisajlo kaj te ovel jekh beshipe special vaxtesko to suro dyśynime kaj kerel implementimi algoritmi to užaripe thaj transporti to sure dyśynimjancar.

Ando aeroporti “Daj Tereza” thaj odija to porti Durrsi isi thana kerde phanlipeske, sar thaj karantinimi vaxtesar.

Kerdile trajno to thana granicake to personeli Sastipesko Publiko thaj thana granicake.

Inspektoriati Themesko Sastipe kerel ti metoda sistematiko ti valucia monitorimi ando dezinfektimi thaj hižena – sanitari to sare thana doganiake to sare nivelja.

VASH DIZUTNENGE

Informacia: <https://coronavirus.al/per-qytetaret/>

Vash to sare dizutne:

Isi permisja:

- phiripe pirengo to zone urbania thaj te oven manushencar vavera andre to sahati deno katar organia kompetentia.
- Phiripe ti baza mangipengi to anipe produktia xabenge ja farmaceutiko, andre to sahati deno katar organia kompetentia.
- Phiripe e manushenge kaj isilen autorizimi katar organia kompetentia ja to suro e jekh emeržencia sastipesko ja te nakhaves kanek nasavlo kaj te len servici spitalako.
- Phiripe to parku, zone charipesko phirade to zone urbanistiko kaj te keres respektimi obligimja kaj ma te chendenpes maj but se duj manusha, kaj trubul te respektonen duripe mashkar lende 2 metria.
- Phiripe vordonenge kaj isilen autorizimi specialo katar autoritetja kompetentja thaj o vordona e butjarengje to institucia publiko thaj privatia kaj isilen permisja kaj te phiren intervali to vaxtja bi limitesko.
- Rodipe o autorizimi to vordon ovelpes online ti cham Polica e Themeski thaj tumen šaj te len la numaj kana dikhjol thaj angalindo katar struktura godorvali.
- Phiripe numaj vordona personalo 4 + 1 dreknno Greqiake.

Achaviol:

- Niklipe katar khere katar Sabata to agoro sahati permisjasar žikaj to Luya Dives to jekhto sahati permisjasar.
- Katar data 30 marsi, niklipe foroske bi permisjasar dižitali to e-mail ja telefoni to anav e e jekh katar e familjako mashkar

aplikacioni online.

- Ma-korokorokarantinimi obligiasar to dizutne ale katar zone astarde katar infeksiوني COVID-19. Barandiol penaliteti ti masa 700 000 (eftashell mila) lekë.
- Ma-korokorokarantinimi obligiasar e dizutnege kaj isi rezulto pozitivu thaj na keren implementimi kerdaripe deno ktar organia kompetentia to korokorokarantinimi obligiasar. Barandiol to penaliteti ti masa 700 000 (eftashell mila) lekë.
- Phiripe to vordona transpori publiko thaj private e dromjalenge dizutne, mashkar-dizutne thaj trujal-dizutne žikaj to dujto kerdaripe.
- Phiripe to vordona to transporti publiko thaj private, thaj automjetja privatja, to zone thaj sahatja bi limiti katar organia kompetentia. Barandiol nikavipe i permisja tardimjaske to jekh vaxt 3 bersha thaj bllokimi vordonesko.
- Phiripe to vordona transpori publiko to dromjale (autobuzi, autovetura, vaver) to žirdipe em to niklipe to thana nakhimjaske to sinora phuvjake shiridipesar da t osahati 23:59 ti data 15.03.2020.
- Phiripe to parku, thana phirade thaj to zone urbanistiko chedimjancar to maj but se duj manusha. Trubul te ovel respektimi duripe na maj hanik se duj metria.
- Phiripe e dizutnege avrik to sahati chuvdo katar organia kompetentia. Barandiol to penaliteti ti masa 10 000 (deš Mila/Hilade) lekë thaj bllokimi to 3 masek vordon privati, se isiles jekh akhall.
- Phiripe to parku, to thana charipe phirade, to zone urbanistiko, ja thana vavera publiko phirade. Barandiol to penaliteti ti masa 20 00 (Bish Mila/Hilade) lekë thaj bllokimi to 3 masek vordon privati, se isiles jekh akhall.
- Phiripe pirengo to zone urbanistiko numaj avrik to sahati permisjasar em te oven manushesar to vaver phakh.

- Phiripe pirengo e phurenge to zone urbanistika žikaj to jekh dujto kerdaripe niklipesar to sure kana isilen jekh autorizimi phiripesko ja emeržencia sastipesko.
- Phiripe e dromjalenge direkno Italia
- Transporti pasažerenge katar thaj direkno Greqia mashkar droma urjallvipeske, derjavake thak linje angalade mashkarthemeske phuvjake ja taksie liçensome.
- Evaluinžipe aktivitenge publiko thaj na-publiko, sar aktivitetja sportivo, kulturjake thaj konferenca, ja chedipe but ženencar to thana phande ja phirade, sar koncertja, proteste thaj shunipe publiko. Barandiniol to penaliteti ti masa 5.000.000 (Panch milionia) lekë to organizimi thaj achipe akale aktivitenge.
- Žirdipe manusha ja familje e pacientenge to thana e serviciako ti urženca medikalo, institucionia to dikhat sastipesko, thana e servicenge spitalake kaj lena sastjaripe spitalako o pacientja, numaj to sure kana isi rodipa akhall avell katar direktoria spitalako. Barandiniol to penaliteti ti masa 500.000 (panž mila/hilada) lekë to manush ja familjari sar em to manush kaj isi oprapeste i buti te pherel akava reguli.

VASH BIZNESENGE

Isi permisja to savo vaxt

Transporti mashkarthemesko to manžinja(thaj Greqia ja Italia) .

Vordona kaj ulaven manžinja ja servicia kaj mangionpes .

Servici ando kher delivery ja catering .

Phiripe akreditime to butjarne ti posta, servicie siguriake objektenge, transporti mashkarthemesko, servicie vavera kaj mangion.

Isi permisja numaj to vaxt angaldo .

Foro to produktia hamjaske hanik ja but, medicinia, produktia medikalo thaj institucie financiake .

Ka muklion phirade andre to vaxt permisjasar:

- Supermarketja
- Marketja
- Farmacia
- Thana karburanti
- Banqe
- Veterinerja
- Ofiçine
- Servicia kaj mangionpes
- Aktivitetja ka phiren pi buti (kompanie isilen obligimi kaj te respektonen kondicie siguriake, duripe thaj hižena) që do të vijojnë punën (kompanitë detyrohen të respektojnë kushtet e sigurisë, distancës dhe higjenës për punonjësit e tyre)
- Agro-kultura

- Braqhenži buti
- Astaripe maqhe & akuakultura
- Produkti e habjenge ushqimeve
- Prodhimi i pijeve, duhanit produkti e pibengo, tutuni
- Prodhimi & përpunimi barnave produktia & butjaripe medikamentja
- Mineralet Mineralja
- Nafta dhe gazi Diesel gazi
- Fasoneria
- Call center
- Metalurgia
- Plastika
- Industria kimiaqi
- Industria elektriko
- Butjaripe e kashtesko
- Energia & gazi & nem kondicime
- Produkti panesko
- Ndërtimi vazdipe
- Ofiçine
- Tregtimi i automjeteve Foro vordonenge
- Tregtimi i pajisjeve elektronike Foro elektronikoko

Achion to akava vaxt

- Vazdipe ti timin e bichinipeske to produktja hamjaske, medikamentja, chumunia mediako thaj service

- Penalizimi katar banqe ja institucionia financiake to subjektia kaj keren prova kaj nashti phukinen kredia to vaxt mars-maj
- Eksporti medikamentia ja chumunia medikalo avrik katar Republika Albaniaki
- Phirajpe Bar, restorantia, fast-food, pub, lokalia aratjake, palestra, vavera
- Denipe servicia katar klinike thaj kabineti dandenge
- Organizimi to aktivitetja kaj chedella manusha

Phandion:

- centre foroske
- Objektet phakiveske
- Institucionia siklovipeske
- Libraria
- Bibliotekja
- Muzeumja
- Gomisteria
- Kindo shejenge & menienge
- Thana to materialja vazdipeske
- Kindo tapetenge
- Elektroshtepiaket
- Kanceleria
- Manžinia sportive
- Instrumentia muzikaqe
- Kindo tikingenge

- Kindo luludiengo
- Kindo kava khereske
- Aržendaria
- Mobileria
- Galeria arti
- Service hamjaske thaj pibe (numaj catering/delivery)
- Aktivitetja rekreacionalia
- Aktivitetja sportivo
- Berbei, parukierja
- Centre estetiko
- Mase obligiasar to biznesja produktenge habjenge thaj odole farmaciake

Sare subjektia kaj bichenen produktia hamjaske vavera, but, kaj rodionpes to chekatipe ti situacia epidemia, isi obligime te len masa vash kaj te astaren reserve kaj te bichenen to jekh vaxt 3 maseqengo ja to pashipe e uche živdipesko to produkti. Manžinia chinle, resipesar kaj te keren chekatesar i situacia, to suro kana ka agorindiol i situacia pandemia, na isi bichende to foro azado, rodipesar katar o subjekti, šaj te bichendion ti Direktoria Bari to Rezerve Materialja e Themske, katar I fatura keren o manžinia kaj isi chinle.

Sare subjektia kaj bichenen maj but chumunia mediakalo, subjektia kaj keren medicinia thaj chumunia medikalo thaj subjektia kaj den servicia sastipeske te oven to than kaj te lens are mase kaj mangionpes , to kuadri kaj te keren chekatesar I situacia emerženciaki kerdi katar COVID-19.

Bi lelipe mase sar maj opre ka barindion to penaliteti ti masa 5 000 000 (panž milionia) lekë thaj niklipesar katar procedure prokurimi publiko vash hekh vaxtesko 3 bersha katar Ažencia Prokurimi Publiko.

VASH BUTJARENGE TI ADMINISTRATA PUBLIKO

Isi permisja

Te keren pi buti pash institucionia kaj isi butjasar, numaj to sahatia permisjasar.

Butjarne civilo thaj butjarne ti administrate publiko, šaj te keren savi obligacia funksionalno (se angalindiol katar sherutno direkno ja direktori instituciako) to kondicie kheresko, mashkar komunikimi telefoniko ja ti metoda vaver komunikimi elektroniko. (Nikavas katar implementimi akale deçiziako personeli sastipesko)

Direktorja thaj o butjarne instituciake sostar pe butjake rodiol kaj te len vordon, te žan pash to organia kompetenti rodipesar kaj mangel te phiren pe vordonesar private ja themesko, kaj te len permisja specialo.

Na mukiol :

Phiripe pirengo, to vordona privatia ja vorodna themeske e butjarenge ti administrate publika to institucie centra li odole thaneske (buti kaj na phandiol administraki), palal to sahata permisjako.

VASH BUTJARNENGE TO SEKTORI PRIVATI

Sare butjarengë të sektori private që janë të krenarë për aktivitetin të tyre në orë të punës (dihet në kategorinë "Biznesi")

Isi permisja:

- Phiripe butjare respektuesisht në orë të punës.
- Korkorokarantimi dhe autorizimi të vendosur në kushte të shprehura të transportit (të vendosur 4+1 që të çohen më së shumti 3 njerëz, që të sigurohen të mbrojtur me maska, doreza, dezinfektantë; vash motorë, isi permisja më së shumti 1 njerëz që të sigurohen me maska mbrojtëse)

Na mudi ndihmë

- Phiripe dhe buti palatë vaxhtë permisjave
- Savi procedura të butjarisë personale

Akava publikimi isi phikopesar finansasar katar Ekhutni Evropa thaj o Sombes e Evropiako. O dikhan vakerdo akate ni jekh suro na ka lelpes ti baza reflektimi opiniononi ofcialo katar ni jekh phak.

Financuar
nga Bashkimi Evropian
dhe Keshilli i Evropes

EUROPEAN UNION

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Zbatohet
nga Keshilli i Evropes